

"Sonra susuzluk başladı. Yetmiş iki kişi idik. (Taberî'nin nakline göre, üç yüz idik.) Susuz kaldık." Buradaki iki sayı arasında çok fark var; bu hadisin güvenilirliğine zarar vermez mi?

"Mûte gazve-i meşhuresinde, reislerin şهادeti üzerine, imdada gidiyorduk. Bende bir kırba vardı. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm bana ferman etti: **يَمْطَأُ أَيُّهَا هَالُ وَنُكَيْسَوَا كَتَّبِيضِمَّ** اءَظْفُجَا
Yani, Yani, 'Kırbanı sakla; onun büyük işi var.' Sonra susuzluk başladı. Yetmiş iki kişi idik. (Taberî'nin nakline göre, üç yüz idik.) Susuz kaldık. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm dedi: 'Kırbanı getir.' Ben getirdim. O da aldı, ağzını ağzına getirdi. İçine nefes etti, etmedi, bilmem. Sonra yetmiş iki kişi geldiler, içtiler, kaplarını doldurdular. Sonra ben aldım; verdiğim gibi kalmıştı."(1)

Esas olan vaka üzerinde ittifak edebilmektir. Vakayı ravilerin farklı algılaması ve detay kısmında ihtilafa düşmesi normal bir durum olabiliyor. Birisi olayı yetmiş iki kişinin içmesine kadar takip etmiş, diğeri de herkesi nazara alarak üç yüz kişi şeklinde demiş olabilir. Bu gibi farklılıklar haberin sıhhatine zarar vermez.

Günümüzde bile mitinglerde alan hesaplaması yapılarak verilen katılımcı sayısında çok farklı rakamlar ortaya çıkabiliyor. Birisi "yüz bin" derken diğeri "elli bin" diyebiliyor. Bu gibi farklı hesaplamalar vakanın kendisine zarar vermez.

Ravi olayın bir anına bir kesitine tanıklık ederken, başka bir ravi bütününe tanıklık ediyor olabilir. Dolayısı ile ravilerin olayı birebir aynı ile ifade etmeleri mümkün değildir. Kendi hakimiyeti ve algıları ile ifade edebiliyorlar. Ama esasta müttefikler, önemli olanda budur. Şayet esas kısımda ayrılığa düşülürse, o zaman hadisin sıhhati tehlikeye düşer. Ki bu tarz hadisleri muhaddisler tasnif edip elemişlerdir.

(1) bk. [Mektubat, On Dokuzuncu Mektup, Sekizinci İşaret.](#)